

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتار درمانی

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب سی و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۹

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی

رشته: گفتاردرمانی

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در سی و یکمین جلسه مورخ ۸۵/۱۰/۹ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در چهار فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

- ۱- برنامه آموزشی کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.
الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.
ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.
ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

- ۲- از تاریخ ۸۵/۱۰/۹ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.
- ۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی در چهار فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رای صادره در سی و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۵/۱۰/۹ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی

- ۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- ۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر عبدا... موسوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر حسین کشاورز

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

رای صادره در سی و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۵/۱۰/۹ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر کامران باقری لنگرانی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول:

مشخصات کلی برنامه دوره کارشناسی ارشد رشته گفتاردرمانی

نام و تعریف رشته: کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتار درمانی

Course name: speech therapy (M.Sc)

کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتار درمانی یکی از شاخه‌های علوم پزشکی و نخستین مقطع تحصیلی پس از دوره‌ی کارشناسی است. در طی این دوره، دانشجویان اندازه‌گیری دقیق و آزمایشگاهی اجزای مختلف گفتار و زبان را می‌آموزند، جنبه‌های پیچیده و دشوار اختلالات آن را مورد مطالعه قرار می‌دهند و با روشهای شناسایی و بهبود بخشیدن به آنها در کودکان و بزرگسالان آشنا می‌شوند. دانش‌آموختگان این دوره علاوه بر به دست آوردن مهارت‌های علمی و عملی اختصاصی این رشته، روش‌های پژوهش را فرا می‌گیرند و با شرکت در انجام پروژه‌های پژوهشی جنبه‌های مختلف هنجار و ناهنجار را در گفتار و زبان طبیعی و مرضی کشف می‌کنند و به پیشبرد مرزهای دانش، گسترش روحیه علمی و افزایش سطح سلامت جامعه کمک می‌نمایند. در این رشته برای شناسایی اختلالات و چاره اندیشی برای بهبود آنها از روشهای غیرتهاجمی استفاده می‌شود.

۲- تاریخچه رشته:

در ایران، مقطع کارشناسی ارشد رشته گفتار درمانی از سال ۱۳۷۱ در دانشکده علوم توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی ایران و دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی آغاز به کار کرد. در این مدت، همه ساله در نیمسال اول تحصیلی، دانشجوی پذیرفته شده است. از سال ۱۳۷۹ دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز اقدام به پذیرش دانشجوی در این مقطع نموده است. اکنون، مقطع کارشناسی ارشد این رشته در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران، و دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی دایر است و آخرین بازنگری دروس این مقطع در سال ۱۳۷۴ انجام شده است.

۳- رسالت رشته:

با توجه به وجود تفاوت اساسی در اجزاء و ساختار گفتار و زبان در زبانهای مختلف و نظر به اینکه شاخصها و معیارهای طبیعی این مهارت در جنبه‌های طبیعی و مرضی، متناسب با ویژگیهای

طبیعی گویندگان هر زبانی تعیین می‌شود، ضرورت دایر بودن این دوره برای دستیابی به خودکفایی روشن است. دانشجویان این رشته با مطالعه متون علمی و فعالیتهای آموزشی و پژوهشی در جنبه‌های نظری، عملی و بالینی، درباره مشکلات، ویژگیها و اختلالات گفتار و زبان، آگاهی و مهارت لازم را بدست می‌آورند و با تکیه بر دانش و توانایی اختصاصی این رشته برای کشف معیارهای طبیعی گفتار و زبان و ویژگیهای بومی اختلالات گفتار و زبان به انجام پژوهش در جنبه‌های هنجار و ناهنجار می‌پردازند، و متناسب با اصول علمی و بالینی مربوطه، اطلاعات بدست آمده از پژوهشها را برای شناخت و بهبود بخشیدن به اختلالات، درچارچوب شیوه‌های آموزشی و غیرتهاجمی گفتار درمانی مورد استفاده قرار می‌دهند.

۴- ارزشها و باورها (فلسفه برنامه):

گفتار و زبان متاثر از عوامل مختلفی چون عوامل زیستی، محیطی، عصبی، روانشناختی، زبانشناختی و تعلیم و تربیت می‌باشد. در برخی موارد، جنبه‌های مختلف هر یک از انواع اختلالات گفتار و زبان تحت تاثیر این عوامل به مشکلاتی بسیار پیچیده و مقاوم تبدیل می‌شوند که شناسایی و بهبود بخشیدن به آنها به دانش و آگاهی بیشتری نیازمند است.

دستیابی به آگاهی و دانش کافی مستلزم پژوهش در ابعاد مختلف گفتار و زبان است که خود نیازمند تلفیق دانش و مهارتهای پژوهشی با آگاهیها و توانائیهای خاص این رشته است که با رویکردهای آموزشی و پژوهشی جامعه نگر و توجه به آحاد جامعه و ویژگیهای قومی و فرهنگی کشور حاصل خواهد شد. این فرآیند متمرکز بر اختلالات مزمن و مقاوم گفتار و زبان بوده و مبتنی بر حل مشکل (Problem Solving) و خودآموزی (Self study) و یادگیری مستمر (Life long learning) می باشد.

۵- چشم انداز رشنه:

سطح علمی این رشته در ایران به نحوی افزایش خواهد یافت که در عرصه‌های جهانی با سایر کشورها به رقابت علمی بپردازیم، و در سایه‌ی به کارگیری نتایج پژوهشها، بسامد اختلالات گفتار و زبان نیز در جامعه کاهش پیدا کند و بر سلامت جامعه از این نظر افزوده شود.

۶- نقش‌های دانش‌آموختگان:

نقش‌های دانش‌آموختگان در این برنامه آموزشی عبارتند از: شناخت اختلالات گفتار و زبان، درمان اختلالات گفتار و زبان، پژوهش در گفتار و زبان

۷- وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان:

الف- وظایف مربوط به نقش شناخت اختلالات گفتار و زبان

- ارزیابی مددجو و تعیین علائم و نشانه‌های اختلال گفتار و زبان.
- شناسایی عوامل جسمی و محیطی موثر بر اختلال گفتار و زبان.
- تعیین نوع و شدت اختلال گفتار و زبان و پیش‌آگهی آن.

ب- وظایف مربوط به نقش درمان گفتار و زبان :

- طرح ریزی برنامه برای بهبودبخشیدن به اختلالات گفتار و زبان.
- اجرای روشهای گفتار درمانی.
- همکاری و تبادل نظر با سایر متخصصین در درمان گفتار و زبان.

ج- وظایف مربوط به نقش پژوهشی در گفتار و زبان :

- پژوهش، کشف و اندازه‌گیری هنجارهای گفتار و زبان در جامعه.
- تهیه و تدوین شاخصها و روشهای اندازه‌گیری و ارزیابی مهارتهای گفتار و زبان.
- شناسایی مشکلات جامعه در مورد گفتار و زبان.
- تدوین طرح پژوهشی برای بررسی و دستیابی به راه حل مشکلات گفتار و زبان در جامعه.

• اجرای طرح پژوهشی و ارائه‌ی نتایج و دستاوردها.

۸- اهداف کلی:

هدف از این برنامه، تربیت نیروهای کارآمدی است که بتوانند:

۱- در زمینه‌های مختلف هنجارها و ناهنجاریهای زبان (Language) و گفتار (Speech)، متناسب با

ویژگی‌های بومی و فرهنگی، به پژوهش بپردازند.

۲- اختلالات مزمن و مقاوم گفتار و زبان را تمیز دهند و شیوه‌های گفتار درمانی را برای بهبود

بخشیدن آنها مورد استفاده قرار دهند.

۹- استراتژی کلی آموزشی:

برنامه‌ی آموزشی این دوره کارشناسی ارشد با استفاده از استراتژی‌های زیر انجام خواهد شد:

الف: آموزش مبتنی بر تلفیقی از استادمحوری و دانشجو محوری است.

ب: آموزش مبتنی بر حل مسئله (Problem solving).

ج: آموزش مبتنی بر نیازهای جامعه

د: خودآموزی (Self Study).

ه: آموزش مبتنی بر نیازهای مراجع.

و: آموزش روشهای شناسایی و بهبود بخشیدن به اختلالات مقاوم و مزمن گفتار و زبان بر پایه‌ی بر

شواهد.

ز: مطالعه‌ی موردی.

ح: پژوهش در مورد هنجارها و ناهنجاریهای گفتار و زبان.

۱۰- شرایط و نحوه‌ی پذیرش دانشجو:

دارندگان مدرک کارشناسی این رشته می‌توانند در این دوره به ادامه تحصیل بپردازند.

مواد امتحانی و ضرایب آنها:

- ۲ - اختلالات اکتسابی زبان
- ۲ - اختلالات زبان در دوره‌ی رشد
- ۲ - اختلالات واج شناختی و آواشناختی
- ۲ - اختلالات صوت
- ۲ - اختلالات روانی گفتار

۱۱- رشته‌های مشابه در داخل کشور:

در داخل کشور مشابه این رشته وجود ندارد.

۱۲- رشته‌های مشابه در خارج از کشور:

رشته‌های مشابه این رشته که در دانشگاه‌های کشورهای دیگر تدریس می‌شوند عبارتند از:

الف: اختلالات ارتباطی (Communication Disorders) در آمریکا، انگلیس، استرالیا و کانادا.

ب: آسیب‌شناسی گفتار و شنوایی شناسی (Speech pathology and Audiology) در آمریکا، استرالیا و کانادا.

ج: اختلالات گفتار، زبان و شنوایی (Speech Language and Hearing Disorders) در آمریکا، استرالیا و کانادا.

د: آسیب‌شناسی گفتار و زبان (Speech and language pathology) در آمریکا، استرالیا، کانادا.

۱۳- شرایط مورد نیاز برای راه اندازی رشته:

طبق شرایط و ضوابط شورای نظارت، ارزشیابی، و گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور می‌باشد.

۱۴- شرایط دیگر مانند بورسیه: ندارد.

فصل دوم:

مشخصات دوره برنامه کارشناسی ارشد رشته گفتار درمانی

۱- طول دوره و ساختار آن:

طول تحصیل در این دوره براساس آیین‌نامه‌ی کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی می‌باشد.

۲- نام دروس و تعداد واحدهای درسی:

دروس این دوره شامل درسهای پایه، اختصاصی اجباری، اختصاصی اختیاری و پایان‌نامه به شرح زیر است:

دروس پایه	۱۲	واحد
دروس اختصاصی اجباری	۱۲	واحد
دروس اختصاصی اختیاری	۴	واحد
پایان‌نامه	۴	واحد
جمع	۳۲	واحد

الف) جدول دروس کمبود یا جبرانی دوره کارشناسی ارشد رشته گفتار درمانی:

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
ندارد	۲۶	۱۷	۹	۱	سیستمهای اطلاع رسانی پزشکی	۰۱
	۲۶	۱۷	۹	۱		جمع

▪ گذراندن این درس به عنوان کمبود یا جبرانی اضافه بر سقف واحد های دوره برای همه

دانشجویان ضروری است.

ب) جدول دروس پایه دوره کارشناسی ارشد رشته گفتار درمانی:

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
ندارد	۶۸	۶۸	-	۲	آزمایشگاه گفتار و زبان	۰۲
ندارد	۶۸	۳۴	۳۴	۳	آمار و روش پژوهش پیشرفته	۰۳
ندارد	۸۵	۶۸	۱۷	۳	اندازه گیری، ارزشیابی و آزمون سازی	۰۴
ندارد	۳۴	-	۳۴	۲	عصب-روان شناسی زبان	۰۵
۰۲	۵۱	۳۴	۱۷	۲	زبان شناسی و آواشناسی بالینی	۰۶
-	۳۰۶	۲۰۴	۱۰۲	۱۲	جمع	

ج - جدول دروس اختصاصی اجباری (core) دوره کارشناسی ارشد رشته گفتار درمانی:

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
ندارد	۵۱	۳۴	۱۷	۲	اختلالات واج‌شناختی و آواشناختی	۰۷
ندارد	۵۱	۳۴	۱۷	۲	اختلالات روانی گفتار	۰۸
۰۲	۵۱	۳۴	۱۷	۲	اختلالات صوت	۰۹
ندارد	۵۱	۳۴	۱۷	۲	اختلالات اکتسابی زبان	۱۰
ندارد	۵۱	۳۴	۱۷	۲	اختلالات زبان در دوران رشد	۱۱
ندارد	۳۴	-	۳۴	۲	روند طبیعی پردازش گفتار و زبان	۱۲
-	۲۸۹	۱۷۰	۱۱۹	۱۲		

د- جدول دروس اختصاصی اختیاری (non core) دوره کارشناسی ارشد رشته گفتار درمانی:

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱۳	زبان تخصصی	۲	۱۷	۳۴	۵۱
۱۴	پژوهش موردی	۲	-	۶۸	۶۸
۱۵	نگارش متون علمی و پژوهشی	۲	۱۷	۳۴	۵۱
۱۶	حرکت‌شناسی و بیومکانیک اندامهای گویایی	۲	۳۴	-	۳۴
۱۷	شیوه‌های تربیت گفتار و صدا	۲	۱۷	۳۴	۵۱
	جمع	۱۰	۸۵	۱۷۰	۲۵۵

هیچ‌یک از دروس اختیاری پیش نیاز ندارد و هر دانشجو ملزم به گذراندن ۴ واحد از دروس اختیاری فوق خواهد بود.

فصل سوم:

مشخصات دروس برنامه دوره کارشناسی

ارشد رشته گفتار درمانی

نام درس: سیستمهای اطلاع‌رسانی پزشکی

کد درس: ۰۱

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: (۵/۵ واحد نظری - ۵/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هریک را بداند، با سیستم عامل ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فرا گیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویسهای کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایتهای معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

شرح درس: در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه‌ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایتهای مهم، پست الکترونیکی و بانکهای اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی):

*آشنایی با رایانه‌ی شخصی:

- ۱- شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی.
- ۲- کارکرد و اهمیت هریک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی.

*آشنایی و راه‌اندازی سیستم عامل ویندوز:

- ۱- آشنایی با تاریخچه‌ی سیستم عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز.

۲- قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز.

۳- نحوه‌ی استفاده از Help ویندوز.

۴- آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز.

آشنایی با بانکهای اطلاعاتی مهم و نرم افزارهای عملی - کاربردی رشته تحصیلی.

۱- معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی.

۲- آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها.

۳- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و ... و نحوه‌ی

جستجو در آنها.

۴- آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها.

*آشنایی با اینترنت:

۱- آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی.

۲- آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن.

۳- فراگیری نحوه‌ی تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه.

۴- نحوه‌ی کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم.

۵- آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی.

منابع درس:

۱- ابراهیمی، مهدی. اینترنت. تهران: نشر کتابدار، ۱۳۸۰.

۲- کهزادی، مسعود. راهنمای امکانات رایگان اینترنت. تهران: موسسه انتشار بهینه، ۱۳۸۰.

۳- زرگر، محمود. راهنمای جامع Power point 2000. تهران: موسسه انتشارات بهینه، ۱۳۸۰.

۴- رضایی، مریم. خودآموز ارتقاء و تعمیر رایانه‌های شخصی. تهران: انتشارات غزال و انتشارات

سائسی، ۱۳۷۹.

۵- سماوی، مجید. کتاب آموزشی Ms-Dos تهران: کانون نشر علوم، ۱۳۷۲.

شیوه ارزشیابی:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود.
- در حیطه روانی- حرکتی: آزمون عملی مهارت دانشجو در استفاده از رایانه، سیستم عامل ویندوز و جستجوی اینترنتی با استفاده از چک لیست انجام می‌گیرد.

نام درس: آزمایشگاه گفتار و زبان

کد درس: ۰۲

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس: افزایش مهارت دانشجو در بکارگیری ابزار و وسایل الکترونیکی و نرم افزاری در شناخت و تجزیه و تحلیل گفتار و زبان و آشنایی با کاربرد آنها در گفتار درمانی و پژوهش.
شرح درس:

در این درس دانشجو با ابزارها و وسایل آزمایشگاهی برای شناخت و ارزیابی جنبه‌های مختلف گفتار و زبان آشنا می‌شود و چگونگی استفاده از آنها را در گفتار درمانی فرا می‌گیرد و شیوه‌ها و روشهای استفاده از آنها در پژوهشهای طبیعی و بالینی گفتار و زبان را می‌آموزد.

رئوس مطالب (۶۸ ساعت):

- ۱- صوت: الکترو لارینگوگرافی (یا الکترو گلو توگرافی)، بررسی تنفس برای گفتار، لارنگوسکوپی.
- ۲- صوت و تشدید: سنجش میزان خیشومی شدگی گفتار، آکوستیک رینومتری، ارزیابی V.P.S.
- ۳- تولید: الکترو پلاتوگرافی، آنالیز گفتار و طیف نگاری.
- ۴- اختلالات حرکتی گفتار: الکترو میوگرافی، الکترو لارینگوگرافی و بررسی تنفس برای گفتار.
- ۵- اختلال در روانی گفتار: بررسی تنفس برای گفتار، آنالیز گفتار و مایوگرافی.
- ۶- توانایی تشخیص و تمیز آسیب دیدگی مغز در EEG, M.R.I, BrainM, C.Tscan.

منابع درس:

1-J.Ball Martin & Code Chris. (1997) Instrumental Clinical Phonetics. U.K. Whurr Publishers.

2-Baken R.J. Orlikoff F. Robert. (1999) Clinical management of speech and voice.

Zoo singular pub.

شیوه ارزیابی:

حیطه مهارتی: هر دانشجو باید دو بیمار مبتلا به هر یک از اختلالات زیر را انتخاب کند و آنها را با ابزارهای آزمایشگاهی مورد ارزیابی قرار دهد و نتایج را به همراه شرح حال مربوطه گزارش نماید. فعالیت‌های دانشجو با استفاده از چک لیست ارزیابی می‌شود. بیماران انتخابی از گروه‌های زیر می‌باشند:

۱- لکنت ۲- افت شنوایی ۳- دیس آرتری ۴- زبان پریشی ۵- اختلال در صوت و تشدید.

نام درس: آمار و روش پژوهش پیشرفته

کد درس: ۰۳

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با روشهای پیشرفته پژوهشی و آماری در تحقیقات بهداشتی و فراگیری تلفیق آن دو در طراحی و نوشتن طرحهای پژوهشی.
شرح درس: در این دانشجویان، روشهای تجزیه و تحلیل اطلاعات و آزمونهای آماری و روشهای پیشرفته‌ی پژوهشی را فرا می‌گیرند تا بتوانند در آینده از این دانش در انجام کارهای پژوهشی استفاده کنند.

رئوس مطالب:

نظری (۳۴ ساعت):

الف: روش پژوهش:

۱- مروری بر آمار و روش پژوهش مقدماتی.

۲- پژوهشهای گروهی و تک نفره.

۳- روشهای پژوهشی در تحقیقات مربوط به رشد (Developmental research).

۴- روشهای پژوهشی در همه‌گیر شناسی و وجود ریسک فاکتورها (عوامل خطر).

۵- پژوهشهای بالینی، کارآزمایی بالینی، و مداخله‌ای.

۶- طرحهای مختلف پژوهشهای تک نفره.

ب: آمار:

۱- آشنایی با توزیعهای احتمال:

- دو جمله‌ای، دو جمله‌ای منفی، چند جمله‌ای، پواسن، نمایی و گاما.

۲- مروری بر آنالیز رگرسیون ساده- مدل خطی (LM).

۳- رگرسیون چند متغیره.

۴- استراتژی انتخاب مدل.

۵- مروری بر آنالیز واریانس و آزمون t.

۶- آنالیز واریانس دوطرفه مدل خطی تعمیم یافته.

۷- آنالیز کوواریانس.

۸- آنالیز واریانس با تکرار مشاهدات.

۹- ریسک نسبی و OR.

۱۰- آنالیز رگرسیون لجستیک (Logistic regression).

۱۱- آنالیز رگرسیون شمارشی (لگاریتم خطی).

۱۲- آنالیز زمان وقوع حادثه.

عملی (۳۴ ساعت):

۱- نوشتن یک طرح پژوهشی.

۲- اجرای آزمایشی طرح در نمونه محدود (پایلوت).

۳- ثبت و طبقه بندی اطلاعات.

۴- تعیین آزمونهای آماری.

۵- اجرای آزمونهای آماری.

۶- تحلیل نتایج بررسی.

منابع اصلی درس:

1 – Cozby, Paul C.(2003). Methods in behavioral research. 8th ed. Boston: Mc Grow Hill.

2 – Corver. Robert H, (2000). Doing data analysis with spss. Pacific Grove: Duxbury.

3 - Berry, Donald A. (1996), Statostocal: Theory and methods, (2th ed). Belmont: Duxbury Press.

شیوه ارزشیابی: ارزشیابی دانشجویان در اواسط و پایان دوره به صورت تشریحی برای حیطه شناختی، و بررسی طرح پژوهش نوشته شده‌ی دانشجویان با استفاده از چک لیست برای حیطه مهارتی انجام می‌شود.

کد درس: ۰۴

نام درس: اندازه‌گیری، ارزشیابی و آزمون‌سازی

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد (۱ واحد نظری - ۲ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم اندازه‌گیری، ارزشیابی و آزمون‌سازی و فراگیری مراحل و شیوه طراحی آزمون‌ها و شیوه‌های اندازه‌گیری و مقیاس‌سازی.

شرح درس:

در این درس دانشجویان نحوه آزمون‌سازی و مقیاس‌های اندازه‌گیری را فرامی‌گیرند تا در آینده بتوانند با استفاده از دستاوردهای پژوهشی برای ارزیابی و شناخت جنبه‌های طبیعی و آسیب دیده، آزمون‌های مناسب طراحی و تدوین کنند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری - ۶۸ ساعت عملی):

۱- تعریف اندازه‌گیری، ارزیابی و ارزشیابی. (Measurement, assessment, evaluation)

۲- مقیاس‌های اندازه‌گیری.

۳- روایی و پایایی اندازه‌گیری.

۴- انواع پایایی.

۵- انواع روایی.

۶- طراحی آزمون.

۷- مقیاس‌سازی.

۸- تجزیه و تحلیل پرسش (item analysis).

۹- تورش (اعمال نظر) در آزمون‌سازی (Bias in Testing).

۱۰- تعمیم‌پذیری و روایی بیرونی.

۱۱- نظریه‌های مختلف اندازه‌گیری:

الف- کلاسیک (قدیمی) (Classic).

ب- راش (Rash).

ج- پرسش و پاسخ (Item Responses).

د - آنالیز عامل (تحلیل عامل) (Factor Analysis).

۱۲- انتخاب موضوع برای آزمون سازی.

الف- طراحی آزمون.

ب- اجرای آزمون در یک گروه کوچک.

ج- تجزیه و تحلیل نتایج آزمون.

منابع اصلی درس:

۱- هومن، حیدرعلی، روان‌سنجی کاربردی، (ترجمه)، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

۲- ستاری، بهزاد، روان‌سنجی پیشرفته کاربردی (نظریه، پاسخ و پرسش)، مشهد: انتشارات به نشر،

آستان قدس رضوی، ۱۳۸۲.

3-Bond, T.G. Applying the Rasch Models: Fundamental Measurement in the Human Science.

4-Mc Donald, R.P. Test Theory: A unified treatment.

شیوه ارزشیابی:

ارزشیابی در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی، و در حیطه روانی- حرکتی با

استفاده از چک لیست انجام می‌شود.

نام درس: عصب - روانشناسی زبان

کد درس: ۰۵

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مبانی عصب-روانشناسی زبان و ارتباط آن با گفتار و زبان.

شرح درس:

در این درس دانشجو با سازمان بندی زبان در مغز و دیدگاه‌های مختلف در این زمینه آشنا می‌شود و دیدگاه‌های ارزیابی و شناخت اختلالات زبان بر مبنای عملکرد و آسیب‌های مغزی را فرامی‌گیرد.

رئوس مطالب (۲۴ ساعت):

۱- تعریف عصب- روان‌شناسی و تاریخچه آن.

۲- آراء و عقاید جدید در رابطه با سازمان بندی قشر مخ.

۳- تعریف عصب‌شناسی زبان و تاریخچه پیدایش آن.

۴- پردازش اطلاعات زبانی در نیمکره‌های مغز.

۵- عملکردهای زبانی نواحی زیر قشر مغز.

۶- دیدگاه‌های عصب‌شناسی زبان.

الف- دیدگاه تقلیل‌گرا.

ب- دیدگاه کل‌گرا.

ج- دیدگاه سازمان‌بندی عملکردی مغز.

د- دیدگاه تکوینی.

۷- مبانی عصب‌شناختی اجزای زبان: فونولوژی، مورفولوژی، نحو، معنا، کاربرد.

۸- آسیب‌های زبانی ناشی از ضایعات مغزی.

منابع اصلی درس:

1-Chapey, Roberta. (2001) Language intervention strategies in aphasia and related Neurogenic communication disorders. 4th Ed. London. William and Wilkins.

2-Brad, Shaw, Mattingley, Jason B. (1995). Clinical neurophysiology California Academic.

3-Reisberg, Daniel (2001), Cognition; Exploring the Science of the mind (2nd ed). New York: WW. Norton & Company.

شیوه ارزشیابی:

ارزشیابی دانشجو در حیطه شناختی و در اواسط و پایان دوره به صورت تشریحی انجام می‌شود.

نام درس: زبان شناسی و آواشناسی بالینی

کد درس: ۰۶

پیش نیاز: آزمایشگاه گفتار و زبان

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با چگونگی تجزیه و تحلیل جنبه‌های مختلف گفتار و زبان از دیدگاه زبان‌شناسی بالینی.

شرح درس:

در این درس دانشجو با روش بررسی و تجزیه و تحلیل ابعاد مختلف گفتار و زبان از دیدگاه زبان‌شناسی بالینی آشنا می‌شود و شیوه‌های زبان شناسی در تعیین و اندازه‌گیری شاخصهای مطالعه و بررسی گفتار و زبان را فرا می‌گیرد.

رئوس مطالب:

نظری (۱۷ ساعت):

۱- مبانی نظری زبان شناسی نوین و دیدگاه‌های جدید در مطالعه گفتار و زبان.

۲- زبان شناسی بالینی، تعاریف و دیدگاه‌ها.

۳- آواشناسی و واج شناسی بالینی.

۴- روشهای بررسی و تجزیه و تحلیل گفتار فارسی معیار و گفتار دارای اختلال بر اساس اصول زبان شناسی و آواشناسی بالینی.

۵- شاخص‌های ارزیابی زبان.

۶- نحوه‌ی ارزیابی سطوح مختلف زبانی در اختلالهای گفتار و زبان افراد فارسی زبان.

عملی (۳۴ ساعت):

۱- تحلیل نمونه‌های گفتار طبیعی.

۲- تحلیل نمونه‌های گفتار دارای اختلال.

۳- بررسی ویژگی‌های آکوستیکی- ادراکی گفتار دارای اختلال با استفاده از ابزار آزمایشگاهی.

منابع اصلی درس:

1-Lesser, Ruth & Arnold, Edward. (1981). Linguistic investigation of Aphasia.

2-Crystal, David (1981). Grammatical Analysis of Language Disability.

3-Crystal, David (1981). Clinical Linguistics. London: Whurr Pub.

۱- باطنی، محمدرضا. توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی. تهران: انتشارات امیرکبیر.

۲- ثمره، یداله، آواشناسی زبان فارسی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۵.

۳- اسمیت، نیل و ویلسون، دیرری. زبان شناسی نوین، نتایج انقلاب چامسکی. (ترجمه ابوالقاسم

سهیلی و همکاران)، تهران: انتشارات آگاه، ۱۳۷۶.

۴- نیلی‌پور، رضا، زبان‌شناسی و آسیب شناسی زبان. تهران: هرمس، ۱۳۸۰.

شیوه ارزشیابی:

- حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود.

- حیطه روانی- حرکتی: نمونه‌های گفتار طبیعی و مختل توسط دانشجو مورد تجزیه و تحلیل زبانی

و آوایی قرار می‌گیرد و با استفاده از چک لیست ارزشیابی می‌شود.

نام درس: اختلالات واج شناختی و آواشناختی

کد درس: ۰۷

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: افزایش دانش، آگاهی، و توانایی نقد و بررسی متون، به منظور دستیابی به دیدگاه‌ها و نگرش‌های جدید در آسیب‌شناسی، ارزیابی و شیوه‌های بهبود بخشیدن به اختلالات واج‌شناختی و آواشناختی.

شرح درس:

در این درس دانشجو جنبه‌های مختلف اختلالات واج‌شناختی و آواشناختی را مورد مطالعه قرار می‌دهد، با تاثیر متقابل اختلال بر فرد و خانواده آشنا می‌شود، نقش دستگاه حسی و عصبی حرکتی در تولید و جنبه‌های مختلف اختلال آن در آسیب‌های حسی، حرکتی و ذهنی را فرامی‌گیرد و راهکارهای بهبود بخشیدن به آنها را می‌آموزد.

منابع اصلی درس:

- 1-Ingram, David. (1989). Phonological disability in children. London Whurr Pub.
- 2-Howell, Janet and Deam, Elizabeth. (1994). Treating phonological disorders in children.
- 3-Malcom R.Meneil. (1997). Clinical Management of sensorimotor speech disorders. London. Thieme Medical publishers. Inc. N.J.

شیوه ارزشیابی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در دو مقوله ارائه شفاهی و کتبی مطالب انجام می‌گیرد و در حیطه عملکردی با استفاده از چک لیست صورت می‌پذیرد.

رئوس مطالب:

نظری (۱۷ ساعت):

- ۱- ماهیت حرکت در فعالیتهای غیرگفتاری و گفتاری.
- ۲- راهکارهای جبرانی حرکت اندامها در ناهنجاریهای ساختمانی (Myofunctional therapy).
- ۳- نقش حس و بازخوردهای حسی در تولید.
- ۴- اختلال در دستگاه عصبی- حرکتی و راهکارهای بهبود تولید (دیزآرتری- آپراکسی).
- ۵- اختلال تولید در عقب ماندگان ذهنی.
- ۶- آسیب دیدگی شنوایی و فرآیند تکامل تولید (پیش از زبان آموزی و پس از آن).
- ۷- نقش عوامل محیطی در اختلال تولید.
- ۸- اثیر اختلال تولید بر فرد و خانواده و تاثیر متقابل آنها بریکدیگر.
- ۹- شیوه‌های بررسی و ارزیابی اختلالات واج شناختی و آواشناختی (آزمونها و معیارها).
- ۱۰- تجزیه و تحلیل یافته‌ها و چاره‌اندیشی برای بهبود بخشیدن در موارد پیچیده و شدید اختلالات تولید.

عملی (۳۴ ساعت):

- ۱- ارزیابی نمونه‌ای از بیماران مبتلا به اختلالات تولید پیچیده و شدید.
- ۲- تجزیه و تحلیل نتایج بدست آمده از ارزیابی.
- ۳- طرح ریزی برنامه گفتار درمانی.
- ۴- اجرای آزمایشی گفتار درمانی و تجزیه و تحلیل نتایج آن.
- ۵- تهیه و ارائه گزارش درباره‌ی نمونه‌ی مورد بررسی.

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

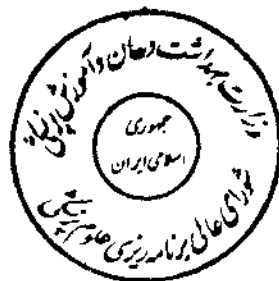
هدف کلی درس: افزایش دانش، آگاهی و توانایی نقد و بررسی متون به منظور دستیابی به دیدگاه‌ها و نگرش‌های جدید در آسیب‌شناسی، ارزیابی شیوه‌های بهبود بخشیدن به اختلالات روانی گفتار.

شرح درس:

در این درس دانشجو با ابزارها و وسایل آزمایشگاهی برای شناخت و ارزیابی جنبه‌های مختلف گفتار و زبان آشنا می‌شود و چگونگی استفاده از آنها را در گفتار درمانی فرا می‌گیرد و شیوه‌ها و روشهای استفاده از آنها در پژوهشهای طبیعی و بالینی گفتار و زبان را می‌آموزد.

رئوس مطالب:

نظری (۱۷ ساعت):

۱- ماهیت انواع مختلف ناروانی گفتار.

۲- تاثیر متقابل ناروانی گفتار بر فرد، خانواده و اطرافیان.

۳- قش عوامل مختلف برروانی گفتار (عوامل محیطی، بیوشیمیایی، عصب شناختی، روانی، زبانی...)

۴- شیوه‌های بررسی و ارزیابی ناروانی گفتار (آزمونها و معیارها).

۵- پایه‌های رفع ناروانی گفتار (تغییر نگرش، تغییر رفتار، تغییر گفتار).

۶- روشهای درمان ناروانی گفتار (گفتار درمانی، دارو درمانی، روان درمانی، هیپنوتیزم).

۷- تجزیه و تحلیل یافته‌ها و چاره‌اندیشی برای بهبود بخشیدن به ناروانی گفتار.

عملی (۳۴ ساعت):

- ۱- ارزیابی نمونه‌ای از بیماران مبتلا به ناروانی گفتار.
- ۲- تجزیه و تحلیل نتایج ارزیابی.
- ۳- طرح ریزی برنامه گفتار درمانی.
- ۴- اجرای آزمایشی گفتار درمانی و تجزیه تحلیل نتایج آن.
- ۵- تهیه و ارائه گزارش نمونه مورد بررسی.

منابع درس:

- 1-Ham E. Richard. (1999). Clinical management of stuttering in older children and adults. U.S.A: Aspen pub.
- 2-Ham E. Richard. (1986) Techniques of Stuttering Therapy. Prentice- Hall, Inc Engle wood cliffs.N.J.
- 3-Bloom, Charlene. (1999). Synergistic stuttering therapy. Butter worth Heinemann.

شیوه ارزشیابی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در دو مقوله ارائه شفاهی و کتبی مطالب انجام می‌گیرد و در حیطه عملکردی با استفاده از چک لیست صورت می‌پذیرد.

نام درس: اختلالات صوت

کد درس: ۰۹

پیش نیاز: آزمایشگاه گفتار و زبان

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: افزایش دانش، آگاهی و توانایی نقد و بررسی متون به منظور دستیابی به دیدگاه‌ها و نگرش‌های جدید در آسیب‌شناسی، ارزیابی و شیوه‌های بهبود بخشیدن به اختلالات صوت.

شرح درس:

در این درس دانشجو جنبه‌های مختلف اختلالات صوت را جمع‌آوری می‌کند و مورد بررسی قرار می‌دهد، با تاثیر متقابل اختلال بر فرد و خانواده آشنا می‌شود، نقش عوامل مختلف در اختلالات صوت را فرامی‌گیرد و اصول و شیوه‌های چاره‌اندیشی برای بهبود بخشیدن به اختلالات صوت را می‌آموزد.

رئوس مطالب:

نظری (۱۷ ساعت):

- ۱- ماهیت صوت، پارامترهای صوت و مکانیزم صداسازی.
- ۲- روشهای بالینی و آزمایشگاهی بررسی صوت.
- ۳- معیارها و هنجارها در اندازه‌گیری صوت.
- ۴- عوامل موثر بر صوت.
- ۵- صوت حرفه‌ای (معیارها، روشهای آموزشی و بهداشتی).
- ۶- صوت و تغییر جنسیت.

۷- اختلالات صوت و انواع اختلالات مقاوم نسبت به درمان.

۸- علل اختلالات صوت.

۹- روشهای گفتار درمانی در درمان اختلالات صوت.

۱۰- برنامه‌ریزی و چاره‌اندیشی در بهبود بخشیدن به اختلالات صوت.

عملی (۳۴ ساعت):

۱- ارزیابی نمونه‌ای از بیماران مبتلا به اختلال صوت.

۲- تجزیه و تحلیل نتایج ارزیابی.

۳- طرح‌ریزی برنامه درمان با شیوه‌های گفتار درمانی.

۴- اجرای آزمایشی گفتار درمانی و تجزیه و تحلیل نتایج آن.

۵- تهیه و ارائه‌ی گزارش درباره‌ی نمونه‌ی مورد بررسی.

منابع درس:

1-Daniel R.Boone. (1986). The voice and voice therapy New Jersey: Englewood cliffs.

2-Aronson, E Arnold, (1990). Clinical Voice Disorder. (3rd ed). London: Thieme.

شیوه ارزیابی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در دو مقوله ارائه شفاهی و کتبی مطالب انجام می‌گیرد و در

حیطه عملکردی با استفاده از چک لیست صورت می‌پذیرد.

نام درس: اختلالات اکتسابی زبان

کد درس: ۱۰

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: افزایش دانش، آگاهی و توانایی نقد و بررسی متون به منظور دستیابی به دیدگاه‌ها و نگرش‌های جدید در آسیب‌شناسی، ارزیابی و شیوه‌های بهبود بخشیدن به اختلالات اکتسابی زبان.

شرح درس:

در این درس دانشجو جنبه‌های مختلف اختلالات اکتسابی زبان را مورد بررسی قرار می‌دهد، با تاثیر متقابل اختلال بر فرد و خانواده آشنا می‌شود، نقش عوامل مختلف در اختلالات را فرامی‌گیرد و با آگاه شدن از دیدگاه‌های مختلف اصول و شیوه‌های چاره‌اندیشی برای بهبود بخشیدن به اختلالات اکتسابی زبان را می‌آموزد.

رئوس مطالب:

نظری (۱۷ ساعت):

- ۱- کارکرد مغز در ارتباط با زبان.
- ۲- انواع اختلالات اکتسابی زبان (زبان پریشی، نقایص عقلانی، آسیب به نیمکره راست).
- ۳- شالوده‌های نوروپاتولوژیک زبان پریشی.
- ۴- روشهای بررسی بالینی و آزمایشگاهی زبان پریشی.
- ۵- آزمونها و معیارها در بررسی اختلالات اکتسابی زبان.
- ۶- سازوکارهای بهبودی مغز.
- ۷- بهبودپذیری در زبان پریشی و انواع مقاوم آن.
- ۸- زبان پریشی در دوزبانه‌ها و چند زبانه‌ها.

۹- دیدگاه‌های بهبود بخشیدن به زبان پریشی (روانی- اجتماعی، عملکردی، سنتی، عصبی- روانی- شناختی، عصبی- زبانی- شناختی).

۱۰- تجزیه و تحلیل یافته‌ها و چاره‌اندیشی برای بهبود بخشیدن به اختلالات اکتسابی زبان.

عملی (۳۴ ساعت):

۱- ارزیابی نمونه‌ای از بیماران مبتلا به اختلالات اکتسابی زبان.

۲- تجزیه و تحلیل نتایج ارزیابی.

۳- طرح ریزی برنامه درمان با شیوه‌های گفتار درمانی.

۴- اجرای آزمایشی گفتار درمانی و تجزیه و تحلیل نتایج آن.

۵- تهیه و ارائه گزارش درباره‌ی نمونه‌ی مورد بررسی.

منابع اصلی درس:

1-Chapey, Roberta. (2001). Language intervention strategies in aphasia and related neurogenic communication disorders. 4th ed. London: Williams and Wilkins.

2-Perkins. H. William. (1983), Language handicaps in adults. N.J: Stratton.

3-Rhea Paul. (2001). Language disorders from Infancy Through adolescence. 2th ed.

The C. V. Mosby.

شیوه ارزیابی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در دو مقوله ارائه شفاهی و کتبی مطالب انجام می‌گیرد و

در حیطه عملکردی با استفاده از چک لیست صورت پذیرد.

نام درس: اختلالات زبان در دوران رشد
پیش نیاز: ندارد

کد درس: ۱۱

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: افزایش دانش، آگاهی و توانایی نقد و بررسی متون به منظور دستیابی به دیدگاه‌ها و نگرش‌های جدید در آسیب‌شناسی، ارزیابی و شیوه‌های بهبود بخشیدن به اختلالات زبانی دوران رشد.

شرح درس:

در این درس دانشجو جنبه‌های مختلف اختلالات زبانی دوران رشد را مورد بررسی قرار می‌دهد، با تاثیر متقابل اختلال بر فرد و خانواده آشنا می‌شود، نقش عوامل مختلف در اختلالات را فرامی‌گیرد و با آگاهی از ویژگی‌های آن در آسیبها و سندرمهای مختلف، اصول و شیوه‌های چاره‌اندیشی برای بهبود بخشیدن به اختلالات اکتسابی زبان را می‌آموزد.

رئوس مطالب:

نظری (۱۷ ساعت):

- ۱- اختلالات زبان در انواع سندرمهای دوران رشد (عقب ماندگی ذهنی، اوتیسم، اسپرگر، اختلالات یادگیری و آسیب دیدگی شنوایی، زبان پریشی دوران رشد).
- ۲- ویژگی‌های کودکان مبتلا به اختلالات زبانی (ویژگی‌های روانی، رفتاری، عاطفی، اجتماعی، یادگیری، شناختی، جسمی و حرکتی).
- ۳- نقش سایر متخصصین در درمان کودکان مبتلا به اختلالات زبانی.
- ۴- عوامل موثر در تشدید اختلالات زبانی و انواع مقاوم آن.
- ۵- روشهای بالینی و آزمایشگاهی در بررسی کودکان مبتلا به اختلالات زبانی.

۶- معیارها و هنجارها در ارزیابی زبان.

۷- تجزیه و تحلیل یافته‌ها و چاره‌اندیشی برای بهبود بخشیدن به اختلالات زبانی در دوران رشد.

عملی (۳۴ ساعت):

۱- ارزیابی نمونه‌ای از کودکان مبتلا به اختلالات زبان.

۲- تجزیه و تحلیل نتایج ارزیابی.

۳- طرح‌ریزی برنامه درمان با شیوه‌های گفتار درمانی

۴- اجرای آزمایشی گفتار درمانی و تجزیه و تحلیل نتایج آن.

۵- تهیه و ارائه گزارش درباره‌ی نمونه‌ی مورد بررسی.

منابع درس:

1-Bishop, Dorothy, Lawrence Leonard. (1999). Speech and Language impairments in children: Causes, characteristics, Intervention and Outcome. U.S.A: Psychology press.

2-Lees and Urwin, (1997). Children with language disorder. 2nd Ed. London: Whurr Publishers.

شیوه ارزشیابی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در دو مقوله ارائه شفاهی و کتبی مطالب انجام می‌گیرد و

در حیطه عملکردی با استفاده از چک لیست صورت می‌پذیرد.

نام درس: روند طبیعی پردازش گفتار و زبان

کد درس: ۱۲

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: افزایش دانش و آگاهی در مورد نظریات و پژوهشهای مربوط به رشد طبیعی گفتار و زبان و بالا بردن توانایی نقد و بررسی متون به منظور دستیابی به دیدگاه‌ها و نگرش‌های جدید در زمینه روند طبیعی پردازش زبان.

شرح درس:

در این درس دانشجو با دیدگاه‌های مطالعه و بررسی فرآیندهای درک و بیان زبان آشنا می‌شود، اساس عصب شناختی زبان را فرامی‌گیرد الگوهای درک و بیان زبان را می‌آموزد و جنبه‌های مختلف ارتباط زبان و شناخت را مورد مطالعه قرار می‌دهد.

رئوس مطالب:

نظری (۳۴ ساعت):

۱- دیدگاه‌های بررسی فرآیندهای درک و بیان زبان (دیدگاه زبان شناختی، روان شناختی، عصب شناختی).

۲- اساس عصب شناختی زبان (سوبرتری عملکرد زبان، منطقه‌بندی عملکرد زبان، کارکرد مناطق مختلف قشر و زیرقشری در ارتباط با زبان).

۳- الگوهای درک زبان (پردازش پایین به بالا و بالا به پایین، پردازش فعال و انفعالی، پردازش متوالی و موازی).

۴- ارتباط درک زبان با شناخت.

۵- الگوهای بیان زبان (تفکر و تصمیم‌گیری برای آغاز بیان، مرحله عصبی زبان، مرحله برنامه‌ریزی حرکتی، مرحله عصبی - عضلانی و اجرای حرکت، بازبینی و نقش بازخوردها).

منابع درس:

1-Sub hash C. Bhatnag. (2002). Neuroscience for the study of communication disorders. Lippincott Williams and Wilkins.

2-Lass Mc Reynolds, Northern and yoder. (1982). Speech, Language and hearing. Vol1. Philadelphia: W.B. Saunders.

3-Miller, Joanne, L. and Peter Eimas. (1995) Speech, Language and communication. Sandiago: Academic press.

شیوه ارزشیابی:

ارزشیابی حیطه شناختی با ارائه کتبی مطالب جمع آوری شده توسط دانشجو و آزمون تشریحی پایان دوره انجام می‌شود.

نام درس: زبان تخصصی

کد درس: ۱۳

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: افزایش مهارت دانشجو در درک و بیان مطالب تخصصی به زبان انگلیسی.

شرح درس:

در این درس دانشجویان در درک و بیان مطالب تخصصی درباره آسیب شناسی، ارزیابی و درمان گفتار و زبان به زبان انگلیسی مهارت پیدا می کنند تا در آینده بتوانند از این مهارت در انجام مطالعات پژوهشی و ارائه آن به زبان انگلیسی استفاده کنند، مقالات پژوهشی به زبان انگلیسی تهیه و گزارش کنند، و چکیده های پژوهش های خود را به زبان انگلیسی بنویسند.

رئوس مطالب:

(۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی):

- ۱- گردآوری مطالب تخصصی به زبان انگلیسی در ۵ موضوع: اختلالات رشد زبان، اختلالات اکتسابی زبان، اختلالات صوت، اختلال در روانی گفتار و اختلالات واج شناختی و آواشناختی.
- ۲- ارائه کنفرانس از مطالب تهیه شده به زبان انگلیسی در کلاس، و بحث در مورد آن با سایر دانشجویان و استاد.
- ۳- تحویل مطالب تهیه شده به زبان انگلیسی به استاد.

منابع اصلی درس:

1-A physiology an international, interdisciplinary journal. Taylor and Francis Group.

Psychology. ISSN 02687038.

2-Journal of child language. Cambridge university press ISSN 0305-0009.

3-Journal of communication disorders. Continuing education sponsor- American Speech language- Hearing association - Elsevier- ISSN 0021- 9924.

4-Brain and Language. A Journal of clinical, experimental and theoretical research online journal library- Academic press- ISSN 0093-934.

5-Child language teaching and therapy- Edward Arnold- ISSN 0265-6590.

شیوه ارزشیابی:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود.

- در حیطه روانی- حرکتی: دانشجو باید مطالب اختصاصی در جنبه‌های مختلف گفتار و زبان را گردآوری کرده و به صورت شفاهی در کلاس بیان کند؛ و به پرسشها به زبان انگلیسی پاسخ دهد، و مطالب را نیز به صورت کتبی به استاد مربوطه تحویل دهد. این فعالیتها با استفاده از چک لیست ارزشیابی خواهد شد.

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس: افزایش مهارت دانشجو در انجام پژوهشهای بالینی.

شرح درس:

در این درس دانشجو باید زیر نظر سرپرست یکی از انواع اختلالات گفتار و زبان را مورد ارزیابی قرار دهد و نتایج حاصله را به صورت مطالعه موردی به بحث و بررسی بگذارد و با تجزیه و تحلیل یافته‌ها و با استفاده از دیدگاههای بالینی برای بهبود بخشیدن به اختلال گفتار و زبان مناسب‌ترین شیوه گفتار درمانی را انتخاب و اجرا کند.

رئوس مطالب (۶۸ ساعت):

۱- انتخاب بیمار از بین افراد مبتلا به اختلالات گفتار و زبان شامل اختلالات واج شناختی و آواشناختی، اختلال زبانی دوران رشد، اختلال اکتسابی زبان، اختلال صوت و اختلال در روانی گفتار.
۲- ارزیابی بالینی و آزمایشگاهی بیمار شامل اطلاعات مربوط به گذشته بیمار و علائم بالینی فعلی و اظهارات او.

۳- مطالعه منابع و سوابق پژوهشی و بالینی در مورد اختلال و جمع‌آوری مطالب مربوط.

۴- شناسایی عوامل بازدارنده و کمک کننده در اختلال.

۵- طرح‌ریزی برنامه گفتار درمانی و تعیین پیش آگهی.

۶- تعیین شاخصها و پارامترهای قابل اندازه‌گیری در اختلال.

۷- تعیین اعتبار و اطمینان در اندازه‌گیری شاخصها.

۸- اجرای شیوه‌های گفتار درمانی و ثبت نتایج حاصل از آن.

۹- جمع‌بندی نتایج و تهیه گزارش (Case report).

۱۰- ارائه گزارش به صورت کتبی و شفاهی.

منابع اصلی درس:

1-Boone R. Daniel. (1991). Is your voice telling you? U.S.A: Singular publishing group Inc.

2-Ham E. Richard. (1986). Techniques of stuttering therapy. N.J: Englewood cliffs.

3-Johnson P. John. (1980). Nature and treatment of articulation disorders. Charles C. Thomas pub.

4-Lees and Urwin. (1997), Children with language disorders. 2nd Ed. London: Whurr publishers.

شیوه ارزشیابی:

کفایت پژوهش موردی دانشجو باید به تایید سرپرست مربوط برسد. سپس ارائه گزارش موردی دانشجو با استفاده از چک لیست توسط داورها مورد ارزشیابی و نمره‌گذاری قرار می‌گیرد.

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با اصول، چارچوب و الگوهای نگارش متون علمی و پژوهشی به زبان فارسی و انگلیسی.

شرح درس:

در این درس دانشجو با شیوه‌ی نگارش متون علمی و الگوهای تنظیم و تدوین پایان نامه و اجزای مقالات پژوهشی آشنا می‌شود و با تمرین عملی مقاله نویسی توانایی لازم را به دست می‌آورد تا پس از اتمام دوره بتواند نتایج پژوهش خود را به صورت پایان‌نامه بنویسد و دستاوردهای پژوهشی خود را برای چاپ در مجلات علمی و پژوهشی داخل و خارج از کشور به صورت مقاله تهیه و تنظیم کند.

رئوس مطالب:

نظری (۱۷ ساعت):

۱- آشنایی با اصول کلی نگارش متون علمی:

الف- زمان در بیان مطالب علمی.

ب- نقل قول مستقیم و غیرمستقیم.

ج- استفاده از نشانه‌ها و علائم نگارشی.

د- شیوه‌های استفاده از جداول و تصاویر منابع دیگر در متن.

ه- الگوهای منبع نویسی در متن.

و- الگوهای نگارش فهرست منابع.

۲- آشنایی با الگوهای نوشتن پایان نامه:

الف- موضوع و طرح پژوهش

ب- زیربنای نظری پژوهش

ج- روش پژوهش

د- یافته‌های پژوهشی

ه- بحث و نتیجه‌گیری

و- فهرست‌ها و پیوستها

۳- آشنایی با الگوهای نوشتن مقاله:

الف- انواع مقالات

ب- نمونه‌هایی از راهنمای مجلات در مقاله نویسی

ج- صفحه عنوان و عنوان اجمالی (Running Title)

د- مقدمه و بیان موضوع

ه- روشها و مواد

و- نتایج یا یافته‌ها

ز- بحث و نتیجه‌گیری

ح- چکیده مقاله و کلید واژه‌ها

ط- نگارش متن و منابع

ی- اخلاق چاپ و نشر

ک- اختیارات، عملکرد و داوری مقالات در مجلات

عملی (۳۴ ساعت):

۱- نقد و بررسی مقالات به زبان فارسی

۲- نقد و بررسی مقالات به زبان انگلیسی

۳- نوشتن و ارائه یک مقاله به زبان فارسی

۴- نوشتن و ارائه یک مقاله به زبان انگلیسی
منابع اصلی درس:

۱- استاپلتون، پل. شیوه نگارش مقالات پژوهشی. ترجمه شعله بیگدلی، تهران، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۱۳۷۲.

۲- پور فتح اله، ع. راهنمای تدوین مقالات پژوهشی در علوم پزشکی، ضمیمه مجله پزشکی جمهوری اسلامی ایران، تابستان ۱۳۷۴.

۳- تک زارع، نسرين، راهنمای نگارش و ارائه پایان‌نامه و گزارش تحقیق و مقالات علمی، جلد دوم، تهران، موسسه فرهنگی انتشاراتی تیمورزاده، ۱۳۷۵.

۴- ترابیان، ل، راهنمای نگارش برای نویسندگان مقالات و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکترا، ترجمه غلامحسین تسبیحی، تبریز، انتشارات دانشگاه تبریز، ۱۳۷۷.

۵- رحیم‌زاده، اعظم، راهنمای تدوین مقالات پزشکی، تهران، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۱۳۷۹.

۶- معاونت پژوهشی وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی، کتابچه‌ی راهنمای کارگاه نگارش و ارائه مقالات پزشکی، ۱۳۷۶.

۷- م. پولانسکی، راهنمای نگارش با روش APA، ترجمه وحدتی احمد زاده، منصوره، تهران انتشارات دانش فریار، ۱۳۸۰.

شیوه ارزشیابی: ارزشیابی دانشجو در حیطه شناختی با پرسشهای تشریحی یا چند گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با بررسی مقاله نوشته شده با استفاده از چک لیست انجام می‌شود.

کد درس: ۱۶

نام درس: حرکت شناسی و بیومکانیک اندامهای گویایی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با بیومکانیک اندامهای گویایی و نقش وضعیت (posture) در تسهیل فعالیت‌های حرکتی دستگاه گفتار و فراگیری تجزیه و تحلیل عملکردهای حرکتی.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با جنبه‌های حرکتی و بیومکانیک و ساختارهای نگهدارنده اجزای مختلف دستگاه گویایی در سکون و حرکت آشنا می‌شوند. مفاهیم مربوط به وضعیت (posture) و کاربردهای آن را در تنظیم و تسهیل جنبه‌های حرکتی گفتار فرامی‌گیرند و اختلالات اندامهای گویایی و درمانهای جراحی و غیرجراحی آنها را مورد مطالعه قرار می‌دهند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

۱- آشنایی با وضعیت طبیعی بدن (Normal posture and position)

-تنه، سر و گردن

-فک و اندامهای گویایی

۲- ساختمان مفاصل، انواع و عملکرد آنها.

۳- بیومکانیک عضلات و کار آنها.

۴- انواع حرکات، سطوح و محورهای حرکتی.

۵- نقش وضعیت طبیعی بدن در حفظ تعادل و انجام حرکت (سر و تنه).

۶- انواع اختلالات وضعیت بدن.

۷- ارزیابی وضعیت بدن در کودکان و بزرگسالان.

۸- تاثیر اختلالات وضعیت در عملکرد اندامهای گویایی.

۹- درمان و تصحیح اختلالات وضعیت بدن.

۱۰- آناتومی و بیومکانیک مجرای آوایی (لب، زبان، کام، حلق و حنجره) و دیواره‌ی قفسه سینه:

- عضلات، غشاها و لیگامانها

- تحرک و عملکرد

۱۱- آناتومی و بیومکانیک مفصل گیجگاهی فکی (TMJ):

- ساختار استخوانی

- غضروفها و غشاها

- ساختار نگهدارنده (لیگامانها)

- عضلات و عملکردهای عضلانی

۱۲- کنترل عصب و عضله فک در حالت استراحت و حرکت (TTBS)

-Tongue position

-Teeth apart

-Breathing

-Swallowing

۱۳- تجزیه و تحلیل عملکرد مجرای آوایی، دیواره قفسه سینه و TMJ در سکون، حرکت، جویدن، بلع و گفتار.

۱۴- شاخصهای کفایت و کارایی در ساختمان و عملکرد مجرای آوایی، دیواره قفسه سینه و TMJ.

۱۵- آسیبها و اختلالات مجرای آوایی، دیواره قفسه سینه و TMJ.

۱۶- ارزیابی ساختمان و حرکت مجرای آوایی، دیواره قفسه سینه و TMJ.

- ارزیابی عینی

- ارزیابی درکی

- ابزارها و شیوه‌های ارزیابی (رادیوگرافی، سینه رادیوگرافی، اولتراسوند، کام نگاری، الکترومایوگرافی، الکتروگلوٹوگرافی، استروبوسکوپی).

۱۷- درمان غیر جراحی و جراحی در اختلالات مجرای آوایی، دیواره قفسه سینه و TMJ.

منابع اصلی درس:

1-Management of Common Musculoskeletal Disorders, physical therapy, principles and Methods, fourth Edition (2006) Darlene. Hert Ling, Randolph M. Kessler. lippincott Williams and wilkins.

2-Clinical management of sensorimotor speech Disorders (1997). Malcom R.MC neil. Thieme New York. Stuttgart.

3-TMJ disorders. Management of the Craniomandibular complex (1988). Steven L. Kraus. Churchill Livingstone.

شیوه ارزشیابی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی و با استفاده از پرسش‌های چند گزینه‌ای یا تشریحی در اواسط و پایان درس انجام می‌شود.

نام درس: شیوه‌های تربیت گفتار و صدا

کد درس: ۱۷

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: فراگیری شیوه‌های بالا بردن مهارت گفتار و صدا.

شرح درس:

در این درس دانشجو با روش‌های بالا بردن مهارت‌های گفتار و صدا در جنبه‌های مختلف مانند: استفاده از واژه‌های مناسب، طول جمله، سرعت و آهنگ گفتار، وضوح تولید، بلندی و کیفیت مناسب صدا، زبان بدنی و شیوه‌های اثرگذاری بر شنونده آشنا می‌شود.

رئوس مطالب:

نظری (۱۷ ساعت):

- ۱- ایستادن و نشستن صحیح در هنگام سخن گفتن، آواز خواندن، سخنرانی و ...
- ۲- استفاده درست از تنفس در گفتار.
- ۳- آشنایی با الگوهای صوتی مختلف در گفتار مانند: آهنگ افتان، آهنگ خیزان و ...
- ۴- آشنایی با شیوه‌های تغییر بلندی، زیر و بم و آهنگ در سخن گفتن و آواز خواندن و ...
- ۵- روش‌های رویارویی با تغییرات ناخواسته در محیط و صوت (بهداشت و پیشگیری).
- ۶- نکته‌های کلیدی برای حفظ سلامت صوت در افرادی که از صوت در حرفه‌اشان استفاده می‌کنند مانند: قاریان، خوانندگان، سخنرانها، معلمین و ...
- ۷- سخن گفتن در حالات و شرایط مختلف مانند:
 - سخن گفتن با سرعت‌های مختلف.
 - استفاده از نوای گفتار مانند مکث، دیرش، آهنگ و ...
 - اجرای یک برنامه بصورت سخنرانی، شعرخوانی و طنز در حضور جمع.

۸- آشنایی با شیوه‌های طبقه‌بندی مفاهیم.

۹- آشنایی با شیوه‌های استفاده از زبان بدن.

عملی (۳۴ ساعت):

۱- قرارگرفتن در وضعیت صحیح بدنی و حفظ آن در گفتار.

۲- تولید نمونه‌هایی از الگوهای آهنگین صوت همراه با استفاده صحیح از تنفس.

۳- تغییر بلندی و ارتفاع صوت در گفتار.

۴- سخن گفتن با الگوهای مختلف.

۵- واژه یابی، بیان جمله‌های متعدد و تکمیل کردن جمله‌های ناتمام.

۶- تمیز شنیداری ارتفاع صوت و نت‌های موسیقی.

۷- تمیز شنیداری واجگونه‌های زبان فارسی و تولید آنها.

۸- استفاده از زبان بدن در حین گفتگو.

منابع اصلی درس:

1-How to train singer (1991). Larra Browning Henderson. Parker publishing company. West Nyack. New York.

شیوه ارزشیابی: ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان درس با استفاده از پرسشهای چهارگزینه‌ای یا تشریحی انجام می‌شود، و در حیطه حسی حرکتی با استفاده از چک لیست صورت می‌گیرد.

فصل چهارم:

ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد

رشته گفتار درمانی

۱- هدف از ارزشیابی

الف: دستیابی به وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان (Task oriented).

ب: تعیین و تشخیص نقاط قوت و ضعف برنامه.

ج: اصلاح برنامه.

۲- نحوه انجام ارزشیابی:

ارزشیابی برنامه به صورت تراکمی (Summative Evaluation) انجام می‌شود. واحد مسئول انجام

ارزشیابی کمیته‌های ارزشیابی دانشکده با نظارت کمیته مرکزی ارزشیابی دانشگاه تعیین می‌گردد.

۳- مراحل اجرای ارزشیابی:

- تعیین اهداف ارزشیابی.

- تهیه ابزار ارزشیابی.

- اجرای ارزشیابی.

- تحلیل نتایج به دست آمده.

- تصمیم‌گیری.

- ارائه پیشنهادهای.

۴- تواتر انجام ارزشیابی:

ارزشیابی، به دو صورت: (۱) هر دو سال در پایان دوره (۲) هر چهار سال پس از اشتغال انجام می‌گیرد.

۵- شاخصهای پیشنهادی برای ارزشیابی:

- شناخت اختلالات مزمن و مقاوم گفتار و زبان.

- طرح ریزی و اجرای شیوه‌های گفتار درمانی در اختلالات مزمن و مقاوم گفتار و زبان.

- تدوین و اجرای طرحهای پژوهشی مربوط به گفتار و زبان و اختلالات آنها.

۶- معیارهای موفقیت برنامه در مورد هر شاخص:

دانش آموختگان این دوره باید بتوانند:

- در پایان دوره ۷۰ درصد و در چهار سال پس از پایان دوره ۹۰ درصد اختلالات مزمن و مقاوم گفتار و زبان را شناسایی کنند و تمیز دهند.

- در پایان دوره ۶۰ درصد و در چهار سال پس از پایان دوره ۸۰ درصد اختلالات مزمن را درمان کنند.

- در پایان دوره دانشجویی در درس پایان نامه حداقل ۸۰ درصد نمره را کسب کنند و هر چهار سال پس از پایان دوره حداقل یک گزارش پژوهشی در مجلات و مجامع علمی و پژوهشی داخل یا خارج از کشور ارائه کنند.

